

Plan B za Slovenijo

Pobuda za trajnostni razvoj, 1.0

Predstavitveno gradivo za medije

Novinarska konferenca, dvorana Lili Novy, 23. april 2007

Dodatne informacije: S: www.PlanBzaSlovenijo.si, E: info@PlanBzaSloveniji.si

1. Zakaj alternativni razvojni program za Slovenijo

Globalni trendi podnebnih sprememb, energetske varnosti, konkurence in medsebojne povezanosti človeštva v začetku 21. stoletja predstavljajo izzive, ki jim ne moremo biti kos, če bomo nadaljevali sedanje razvojne vzorce. Hkrati ti globalni procesi prinašajo vrsto gospodarskih priložnosti za Slovenijo, ki jih lahko izkoristimo le z njihovim razumevanjem in ustreznim odzivom nanje. **Plan B¹ za Slovenijo** je pobuda skupine nevladnih organizacij in posameznih strokovnjakov za trajnostni razvoj naše države, ki jo koordinira Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj.

Plan B za Slovenijo želi ponuditi v premislek, sprejem in izvedbo 18 projektov in 7 horizontalnih ukrepov politik, ki so pomembni za doseganje trajnostnega razvoja na nacionalni ravni.

Ker je nujno takoj sprejeti razvojne odločitve v zvezi s podnebnimi spremembami, trenutna različica dokumenta namenja **največji poudarek okoljskim vidikom trajnosti**. Za področji gospodarske in družbene trajnosti so predlagani operativni cilji, vendar so za uspeh Plana B za Slovenijo potrebne dopolnitve še zlasti na področju družbenega razvoja. Tako ostaja Plan B za Slovenijo **odprta za vse posameznice, posameznike in organizacije, ki želijo prispevati k sooblikovanju** pobude za trajnostni razvoj.

S pobudo želijo sodelavci in podporniki prispevati predvsem k ustreznim odločitvam o usmerjanju razvojnih politik in sredstev Slovenije in EU v naslednjih letih. Plan B za Slovenijo je predvsem odziv na vladni **Plan A**, na Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023, ki jo je Vlada RS sprejela 12. oktobra 2006.

Plan B za Slovenijo temelji tudi na prejšnjih pobudah in dokumentih civilne družbe za trajnostni razvoj, kot sta nevladna Agenda 21 za Slovenijo iz leta 1995 in prispevek Republike Slovenije za vrh o trajnostnem razvoju v Johannesburgu 2002.

2. Novinarska konferenca za predstavitev Plana B za Slovenijo

Novinarska konferenca, kjer bo predstavljena pobuda za trajnostni razvoj Slovenije, bo potekala v ponedeljek, 23. aprila 2007, v dvorani Cankarjevega doma Lili Novy.

---

¹ V besednjaku načrtovalcev Plan A pomeni nadaljevanje obstoječih trendov, Plan B (Plan C itd.) pa je alternativni scenariji, ki temelji na spremenjenih postavkah.

Govorci na novinarski konferenci:

- **Vida Ogorelec Wagner**, Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj
- **Jernej Stritih**, CIRPA, društvo za varstvo Alp
- **Andrej Klemenc**, Slovenski E-forum

3. Vizija in cilji trajnostnega razvoja do leta 2020

Predlagamo naslednjo vizijo za Slovenijo do leta 2020:

Slovenija je država blaginje in kakovostnega življenja v dejavnem sožitju z naravo.

Konkurenčno prednost in izpolnjevanje svoje odgovornosti v globalnem svetu dosega:

- *s spoštovanjem meja okoljskega prostora, predvsem s hitrim preходом v družbo z nizkimi izpusti toplogrednih plinov;*
- *z učinkovitim prilagajanjem podnebnim spremembam;*
- *z vključevanjem in povezovanjem lokalnih virov za regionalni razvoj;*
- *z inovativnimi tehnologijami, ki temeljijo na človeških virih, prostorskem vzorcu, naravnih, kulturnih virih in družbeni zgradbi Slovenije (na primer ekoremediacije);*
- *z izobraževanjem ustvarjalnih posameznikov;*
- *z učinkovito državo, ki temelji na participativni demokraciji in spoštovanju človekovih pravic;*
- *z dejavnim varovanjem krajin in ekosistemov;*
- *z zgledom drugim državam v mednarodnem procesu trajnostnega razvoja.*

4. Cilji za trajnostni razvoj po segmentih

Predlagamo časovno določene in kvantificirane izvedbene cilje, ki so sicer ambiciozni, vendar po našem mnenju realni in uresničljivi.

Med njimi za področje **gospodarstva** izpostavljamo:

- Povečati globalno konkurenčnost Slovenije: do leta 2020 je Slovenija vsaj na 20. mestu indeksa konkurenčnosti WEF.
- Povečati energetska učinkovitost: do leta 2020 je rast porabe primarne energije ničelna.

- Povečati delež obnovljivih virov energije v končni porabi energije: do leta 2020 je delež obnovljivih virov energije (OVE) v končni rabi energije vsaj 30 %, do leta 2050 pa vsaj 70 %.

Za **trajnostni razvoj družbe** poudarjamo predvsem naslednje cilje:

- Izboljšati zdravje prebivalcev: do leta 2020 se pričakovana življenjska doba dvigne na 80 let.
- Izkoreniniti revščino: do leta 2020 živi pod pragom revščine manj kot 8 % prebivalcev.
- Pospešen razvoj vseh regij: do leta 2020 je indeks človekovega razvoja (HDI) v vsaki regiji višji od 0,940 (kar je na primer HDI za celotno Italijo leta 2004).
- Rešiti stanovanjski problem za mlade družine: do leta 2020 je najemno stanovanje za 30 % povprečne neto plače na voljo za vsako mlado družino.
- Okrepiti civilno družbo: do leta 2013 je delež dodane vrednosti, ustvarjen v neprofitnih organizacijah civilne družbe, vsaj 2 % celotne dodane vrednosti.

Na področje **okolja želimo** uresničiti naslednje predvsem naslednje cilje:

- Uravnovežiti ekološki odtis: do leta 2020 je ekološki odtis globalnih manjši od 2,8ha/na osebo.
- Zmanjšati prispevek h podnebnim spremembam: do leta 2020 se izpusti toplogrednih plinov zmanjšajo vsaj za 30 % glede na leta 1990, do leta 2050 pa za 80 %.
- Prilagoditev na klimatske spremembe: do leta 2020 je manj kot 5 % prebivalcev ogroženih zaradi okoljskih ali gospodarskih posledic podnebnih sprememb.
- Ustrezno ohranjanje narave: do leta 2013 se polno implementira mreža Natura 2000, poleg tega pa se upošteva ekološko pomembna in zavarovana območja.
- Trajnostno kmetijstvo: do 2015 je 20 % kmetijskih zemljišč in 15 % kmetij vključenih v ekološko kmetijstvo.
- Ohranitev vodnih virov: do leta 2015 se zagotovi dobro stanje voda po Okvirni direktivi za vode.

5. Ključne prednostne naloge in osrednji projekti

Za uresničitev vizije in ciljev trajnostnega razvoja v Sloveniji poleg horizontalnih ukrepov predlagamo *tri ključne, med seboj povezane razvojne prednostne naloge*:

a. prehod na družbo z nizkimi izpusti toplogrednih plinov

- trajnostna energetska politika,
- trajnostna prometna politika;

b. prilagajanje na podnebne spremembe

- varstvo in gospodarjenje z vodo kot strateškim virom,
- drugi ukrepi;

c. podeželje kot konkurenčna prednost Slovenije.

Na omenjene prioritete je vezanih 15 projektov, ki so podrobno predstavljeni na spletnem mestu www.planBzaSlovenijo.si, v povzetku pa so dostopni v tiskani obliki. Tudi druga javnost je na spletni strani povabljen, da posreduje svoje alternativne vidike razvoja Slovenije.

Prehod na **družbo z nizkimi izpusti toplogrednih plinov** je v celotnem dokumentu opredeljen z naslednjimi segmenti:

- *Trajnostna energetska politika*
  - Učinkovita raba električne energije
  - Sončne elektrarne
  - Lesna biomasa lahko nadomesti fosilna goriva in električno energijo
  - Toplotna prenova stavb
  - Geotermalna energija
  - Sončna energija za ogrevanje in toplo vodo
  - Gradnja energetske učinkovitih lesenih stavb
  - Eko centri kot demonstracijski projekti trajnostne gradnje in bivanja
- *Trajnostna prometna politika*
  - Konkurenčen javni potniški promet
  - Spodbujanje trajnostnega tovornega prometa
  - Poglobitev železniške infrastrukture ter prometno, poslovno, upravno in stanovanjsko središče Ljubljane

Cilj **prilagajanja na podnebne spremembe** je podrobno opredeljen preko:

- *Varstva in gospodarjenje z vodo kot strateškim virom*
  - Razvojni potencial naravnih območij
  - Ekoremediacije v gospodarskem razvoju Slovenije
  - Čiščenje odpadnih vod iz manjših naselij v Sloveniji
  - Sonaravno urejanje urbanih voda in urbane odvodnje

Cilj **podeželje kot konkurenčna prednost Slovenije** je v celotnem dokumentu opredeljen z:

- Razvojni potencial naravnih območij Interpretacija naravne in kulturne dediščine kot vzvod za ustvarjanje dodane vrednosti na območju TNP v občini Bohinj
- Ljubljansko barje – živa krajina na pragu prestolnice
- Raziskovalno izobraževalno demonstracijski centri na ekoloških kmetijah

Poleg teh projektov so predstavljeni še horizontalni ukrepi politike:

- **Sonaravni policentrični razvoj Slovenije**
- **Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij in civilnega dialoga**
- **Zelena javnofinančna reforma**
- **Zelena javna naročila**
- **Prestrukturiranje in dokapitalizacija Ekološkega sklada**
- **Neformalno učenje za trajnostni razvoj**
- **Slovenija kot zgled v mednarodnem prostoru**

6. Sodelujoči partnerji projekta in dodatne informacije

Projekt Plan B za Slovenijo koordinira Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, finančno pa ga je podprl Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe.

Za dodatne informacije se lahko obrnete na Barbaro Skaberne na telefonu 01 439 71 00, elektronski pošti barbara@umanotera.org ali pa pridobite informacije na spletnem mestu projekta Plan B www.planBzaSlovenijo.si

Sodelujoči partnerji projekta Plan B, kot avtorji besedila in projektov, so:

Jernej Stritih (CIPRA Slovenija, društvo za varstvo Alp) in **Alenka Henigman** (Zavod PO-PPD Od Idrijce do Kolpe), **dr. Aljaž Plevnik**, **dr. Ana Vovk Korže** (Mednarodni center za ekoremediacije), **Anamarija Slabe** (Inštitut za trajnostni razvoj), **Andrej Klemenc** (Slovenski E-forum), **dr. Bogomir Kovač** (Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani), **dr. Danijel Vrhovšek** (Limnos d. o. o.), **dr. Dušan Plut** (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani), **Dušan Prašnikar** (CIPRA Slovenija, Društvo za varstvo Alp), **Franko Nemac**, **Janko Rožič** (Odprti krog), **Lidija Živčič** (Focus društvo za sonaraven razvoj), **dr. Lučka Kajfež Bogataj** (Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani), **Marjana Dermelj** (Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj), **Marjeta Keršič - Svetel** (ZARIS – Zavod za izobraževanje in svetovanje, Ljubljana), **dr. Mihael G. Tomšič**, **dr. Nevenka Bogataj** (Andragoški center Slovenije), **mag. Marta Vahtar** (ICRO, Institut za celostni razvoj in okolje), **Matej Ogrin**

(CIPRA Slovenija, društvo za varstvo Alp), dr. Peter Novak, **Polona Lah, Renata Karba, Vida Ogorelec Wagner** (Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj)

V procesu priprave Plana B za Slovenijo 1.0 je sodelovalo tudi deset drugih strokovnjakov in predstavnikov nevladnih organizacij.